

บทที่ 6

การวิเคราะห์หนังสือแบบเรียนและ หนังสืออ่านประกอบ

การเลือกหนังสือเพื่อใช้เป็นแบบเรียนสำหรับนักเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะแบบเรียนที่ดีจะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอน รู้สิ่งที่ควรรู้เหมาะกับระดับและวัยของผู้เรียน แบบเรียนที่ดีจึงช่วยลดภาระของครูลงได้มาก ดังนั้นครูจึงควรมีโอกาสเลือกแบบเรียนที่เหมาะสมก่อนดำเนินการสอน โดยวิเคราะห์เนื้อหา แบบฝึกหัด กิจกรรม ภาพประกอบ สัญลักษณ์ สีสรร รูปเล่มของแบบเรียนเหล่านั้นว่าสอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายหลักของชาติ และจุดมุ่งหมายของภาษาฝรั่งเศสเพียงใด ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือไม่ แล้วจึงเลือกแบบเรียนที่มีข้อบกพร่องน้อยที่สุดให้เป็นแบบเรียนของนักเรียน รวมทั้งปรับปรุง เพิ่มเติม ดัดแปลง ส่วนที่เห็นว่ายังไม่เหมาะสมให้สมบูรณ์ขึ้นด้วย

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์แบบเรียน

เราสามารถวิเคราะห์แบบเรียนเป็น 4 พวกใหญ่ ๆ คือ

1. วิเคราะห์เนื้อหา (Analyse de contenu)
2. วิเคราะห์รูปแบบ (Analyse de forme)
3. วิเคราะห์เครื่องช่วย (Analyse de support)
4. วิเคราะห์วิธีสอนที่ใช้กับแบบเรียน (Analyse de méthodologie)

1. การวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ว่ามีการจัดลำดับเนื้อหา ก่อน หลัง ได้ดีหรือไม่ และ

— Contenu lexical คำศัพท์อิงกับ Français fondamental ใหม่?

— Contenu grammatical โดยทั่วไปจะมีคู่มือครูหรือเอกสารอธิบาย

ไวยากรณ์ เราจะวิเคราะห์ได้จากคู่มือครูหรือตัวบทเรียนว่าต้องสอนแบบ grammaire explicite ou implicite

— Contenu thématique การวิเคราะห์หัวเรื่อง เนื้อเรื่อง หรือ thème ต่าง ๆ ในบท

เรียน เช่น ใน L.F.D. มี thème de vacances ในบทที่ 4 "Les photos de vacances" ในบทที่ 20

"Les vacances de neige."

๒ — thème จะบอก idée และวัฒนธรรมในบทเรียนนั้น ว่านักเรียนควรจะเรียนรู้ได้แค่ไหน อย่างไร จากหัวข้อและเนื้อเรื่องของบทสนทนากับบทอ่าน

2. การวิเคราะห์รูปแบบ

— Cours de Langue et de Civilisation Françaises (Mauger Bleu หรือ M.B.)
เป็น narration, passage, texte.

— L.F.D. เป็นบทสนทนา เริ่มมีบทอ่านตั้งแต่บทที่ 11

แบบฝึกหัด

— M.B. เป็น Exercices traditionnels
— L.F.D. เป็น Exercices และ Exercices structuraux เป็นชุด
— Archipel เป็น Exercices de simulation, Exercices de dramatisation และ
Micro-conversation.

ข้อทดสอบ

— M.B. มีเพียงแบบฝึกหัดท้ายบท ไม่มีข้อสอบรวม
— L.F.D. นอกจากแบบฝึกหัดท้ายบทแล้ว หลังจากเรียนจบ 5 บท จะมีบททดสอบรวมอีก 1 ครั้ง เป็นข้อทดสอบที่วัดครบทุกทักษะ

3. การวิเคราะห์เครื่องช่วย หมายถึงการวิเคราะห์อุปกรณ์หรือสื่อที่ช่วยให้การเรียนรู้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ได้แก่

- รูปภาพ
 1. สื่อความหมายดีหรือไม่ ใช้รูปภาพประกอบเพียงรูปเดียวเข้าใจประโยค 1 ประโยคไหม? หรือต้องใช้ 2-3 ภาพต่อกัน ที่เรียก une étape vue เช่นในบทที่ 4 ของ L.F.D.
 2. ภาพชัดเจนและตรงกับความเป็นจริงไหม ตรงกับจุดประสงค์ของเนื้อเรื่องเพียงใด?
 3. ภาพทันสมัยหรือล้าสมัย
 4. เป็นภาพสีหรือขาวดำ เพราะสีจะช่วยเพิ่มความสนใจในการเรียนรู้และให้ความเป็นจริงได้ดีกว่าภาพขาว-ดำ
 5. มีความเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียนมากเพียงใด?
- फिल्म และสไลด์ ต้องฉายได้ภาพชัดเจน ไม่พร่ามัว มีศูนย์ความสนใจในภาพด้วย ซึ่งควรจะอยู่ตรงกลาง หรือใกล้มุมซ้ายของภาพ จุดสนใจจะต้องใหญ่ สะดุดตามีความหมาย และต้องพิจารณาด้วยว่ารายละเอียดยุ่งยากซับซ้อนเกินไปไหม

– Document authentique มีเอกสารจริงประกอบมากเพียงใด? เป็นต้นว่า เมนูอาหาร โฆษณาสินค้า ฯลฯ แบบเรียนรุ่นหลัง ๆ เช่น Méthode Orange มีเอกสารจริงพวกนี้มาก

– ตัวภาพ เหมาะกับบทเรียนหรือไม่ ลักษณะของตัวภาพดึงดูดความสนใจเพียงใด?

– กิจกรรมที่เสนอแนะ เหมาะกับนักเรียนไทยไหม?

4. การวิเคราะห์วิธีสอนในแบบเรียน

– M.B. ระบบขนบนิยม มีการอ่าน-แปล อธิบายเป็นภาษาไทยให้กฎ ไวยากรณ์ ทำแบบฝึกหัด

– L.F.D. สอนด้วยวิธีโสทัดณะ มีขั้นตอนการสอน 6 ขั้น

ผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษา ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกเรียนภาษาต่างประเทศ ไว้ว่า **แบบเรียนที่ดี** จะต้องประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื้อหาในแบบเรียนส่วนใหญ่จะต้องนำมาจากภาษาพูดของเจ้าของภาษาโดยตรง
2. มีการวางแผนการสอนเนื้อหาอย่างเหมาะสม
3. มีส่วนที่อธิบายเรื่องโครงสร้างภาษา ซึ่งเป็นการอธิบายรูปแบบของภาษารวมทั้งลักษณะสำคัญอื่น ๆ ของภาษาด้วย
4. มีแบบฝึกช่วยในด้านการฝึกเสียงและโครงสร้าง เพื่อช่วยการจำ
5. มีแบบฝึกหัดสำหรับวัดผลการเรียนภาษาของนักเรียน
6. มีส่วนที่แสดงระบบการเขียนภาษา พร้อมทั้งแบบฝึกหัด อย่างเพียงพอเพื่อความแน่ใจว่า จะช่วยให้นักเรียนพูดภาษานั้นได้ รวมทั้งอ่านและเขียนภาษานั้นได้อย่างถูกต้อง

การเลือกหนังสืออ่านประกอบ

หนังสืออ่านประกอบ หมายถึงหนังสืออ่านนอกเวลา หรือหนังสือที่ครูกำหนดให้นักเรียนนำมาศึกษาพร้อมกันในห้องเรียนเพื่อเสริมความรู้เป็นรายวิชา

หลักเกณฑ์ในการเลือกหนังสืออ่านประกอบ คือ

1. เป็นหนังสือที่เหมาะสมกับวัยและความคิดของนักเรียน
2. เนื้อเรื่องทันสมัย น่าสนใจ ไม่ล้าสมัย
3. สำนวนน่าอ่าน เข้าใจง่าย มีความหมายแจ่มชัด
4. คำศัพท์เหมาะกับระดับความรู้ของผู้อ่าน
5. มีภาพประกอบสวยงามและตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อเรื่อง
6. ขนาดรูปเล่มพอเหมาะ
7. ราคาไม่แพงจนเกินไป